

ZNACZENIE BADANIA

Tyreotropina (TSH) jest podstawowym markerem oceny czynności tarczycy. Odchylenia od normy mogą wskazywać na (subkliniczną lub jawną) niedoczynność bądź nadczynność tarczycy. Zakres referencyjny TSH zależy od wieku pacjenta i jego stanu klinicznego.

INTERPRETACJA BADANIA

Normy TSH w zależności od wieku/sytuacji klinicznej:

Grupa wiekowa	Zakres referencyjny TSH (mIU/L)
Noworodki (<3 dni)	fizjologiczny wzrost – trudna interpretacja
Noworodki (3 dni-1 mies.)	0,5 – 20,0 (wartości >20 wymagają działania klinicznego)
Niemowlęta (2-12 mies.)	0,35 – 7,0
Dzieci (1-5 lat)	0,70 – 6,0
Dzieci (6-12 lat)	0,60 – 5,5
Młodzież (13-20 lat)	0,50 – 4,5
Dorośli (20-65 lat)	0,40 – 4,0
Kobiety w wieku rozrodczym lub planujące ciążę	0,40 – 2,5
Seniorzy (>65 lat)	0,50 – 6,0
Osoby >80. r.ż.	do 7,5 mIU/L jako fizjologiczna adaptacja

Poszerzenie diagnostyki

W przypadku wykrycia odchylenia od normy w zakresie TSH, należy poszerzyć badania diagnostyczne:

- powtórne oznaczenie TSH
- fT4, fT3
- USG tarczycy
- dodatkowo w ramach ścieżki endokrynologicznej opieki koordynowanej można wykonać:
 - aTPO, aTG - diagnostyka w kierunku choroby Hashimoto (przy ↑TSH)
 - TRAb – diagnostyka w kierunku choroby Gravesa- Basedowa (przy ↓TSH)

Interpretacja TSH (mIU/L) i fT4

	TSH <0,05	TSH 0,05-0,4	TSH 0,4-4,0	TSH 4-10	TSH >10
fT4↑↑	Pierwotna nadczynność	Obszar graniczny	Wtórna nadczynność, oporność na hormony, błędy laboratoryjne		
fT4↑			Prawdopodobna eutyreoza, np. w trakcie terapii L-T4	Wtórna nadczynność, oporność na hormony, błędy laboratoryjne	
fT4↔	Subkliniczna nadczynność		Eutyreoza	Subkliniczna niedoczynność	
fT4↓	Wtórna i trzeciorzędowa niedoczynność			Pierwotna niedoczynność	

Diagnostyka i leczenie głównie w POZ, w razie potrzeby konsultacja endokrynologa (OK, AOS)

Wstępna diagnostyka i ew. rozpoczęcie leczenia w POZ, kontynuacja z endokrynologiem (OK, AOS)

Wstępna diagnostyka w POZ, skierowanie do AOS

PRZYDATNE LINKI

Materiały edukacyjne Polskiego Towarzystwa Medycyny Rodzinnej

Materiały dostępne na:

ptmr.info.pl/kategoria/endokrynologia

BIBLIOGRAFIA

1. Szczeklik A. (red.). Interna Szczeklika 2024. Medycyna Praktyczna.
2. Arch Endocrinol Metab. 2021;65(4):465-484.
3. Garber JR, Cobin RH, Gharib H, et al. Clinical Practice Guidelines for Hypothyroidism in Adults: Cosponsored by the American Association of Clinical Endocrinologists and the American Thyroid Association. J Clin Endocrinol Metab. 2014;99(6):2068-2085.
4. Burch HB, et al. ATA Review on Thyroid Disease 2023.
5. American Thyroid Association (ATA). Guidelines for Diagnosis and Management of Thyroid Disease 2000, update 2018.
6. Schneider C, et al. PLoS One. 2018;13(12):e0208700.
7. American Thyroid Association (ATA). Thyroid Function Tests.
8. Van Uytvanghe K, et al. ATA Commissioned Review. Thyroid. 2023.